

2022 m. konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita Santrauka

Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita (KMVA)

2023 m. birželio mėn. priėmė Valdančioji taryba

Santrauka

Rankraštis baigtas rengti 2023 m. birželio mėn.

Nei Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), nei bet kuris EUAA vardu veikiantis asmuo neatsako už tai, kaip gali būti panaudota šiame leidinyje pateikta informacija.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023 m.

PDF ISBN 978-92-9403-334-5 doi: 10.2847/73344 BZ-05-23-200-LT-N

© Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), 2023 m.

Viršelio nuotrauka / iliustracijos: EUAA, 2023 m.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį. Naudoti arba atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso EUAA, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

Turinys

I.	Politikos pasiekimai.....	4
	Trumpa metų apžvalga	4
	Pagrindiniai rezultatai	5
II.	Biudžeto ir finansų informacija	8
III.	Žmogiškieji ištekliai, vidaus kontrolė ir vertinimai.....	9

I. Politikos pasiekimai

Trumpa metų apžvalga

Ataskaitiniai metai buvo pažymėti vasario 24 d. Rusijos pradėta neišprovokuota plataus masto invazija į Ukrainą, kuri sukėlė didžiausią humanitarinę krizę Europoje nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos.

Kovo 4 d. Taryba pritaikė laikinosios apsaugos direktyvą, kuri leido valstybėms narėms suteikti greitą ir veiksmingą apsaugą nuo karo Ukrainoje bėgantiems žmonėms, užuot taikius ilgiau trunkančią prieglobsčio procedūrą. Šios išskirtinės priemonės imtasi pirmą kartą per daugiau nei 20 metų nuo direktyvos priėmimo. Jos taikymas buvo grindžiamas nuomone, kad masinis perkeltų asmenų iš Ukrainos antplūdis keltų pavojų prieglobsčio sistemos veiksmingumui ir darytų neigiamą poveikį apsaugos prašantiems asmenims.

Taryba įgaliojo Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą (EUAA) kartu su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu) teikti operatyvinę paramą valstybėms narėms, prašančioms pagalbos reaguojant į situaciją, įskaitant Laikinosios apsaugos direktyvos įgyvendinimo srityje. Eurostato duomenimis, iki 2022 m. pabaigos laikinąją apsaugą pasinaudojo beveik 4 mln. asmenų.

Birželio 22 d. 18 ES valstybių narių ir Lichtenšteinas, Norvegija bei Šveicarija pasirašė deklaraciją, kurioje apibrėžė savanoriško solidarumo mechanizmą, skirtą paremti Viduržemio jūros regiono valstybes nares, į kurias pirmą kartą atvyko migrantai, *modus operandi*. Deklaracija, kurioje pripažįstama, kad dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą suintensyvėjo migracijos problemos, padaryta didelė pažanga įgyvendinant Komisijos naująjį migracijos ir prieglobsčio pakta, kartu su tuo, kad tą pačią dieną Taryba patvirtino derybų įgaliojimus dėl sistemos EURODAC ir tikrinimo reglamentu.

Iš viso ES+ šalys¹ gavo 996 000 prieglobsčio prašymų 2022 m.² – tai didžiausias skaičius nuo 2015–2016 m. pabėgėlių krizės. Migracijos spaudimas prie ES išorės sienų padidėjo, ypač Vakarų Balkanų ir centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutuose³.

Sirija ir Afganistanas ir toliau buvo pagrindinės kilmės šalys, iš kurių kartu buvo pateikta daugiau kaip ketvirtadalis (270 000) visų 2022 m. prašymų. Trečioji kilmės šalis buvo Turkija (58 000 prašymų), po jos sekė Venesuela (51 000 prašymų) ir Kolumbija (43 000 prašymų).

2022 m. ES+ šalyse nelydimi nepilnamečiai pateikė 42 000 prieglobsčio prašymų. Tai trimis penktadaliais daugiau nei praėjusiais metais ir didžiausias skaičius nuo 2016 m.⁴. Beveik pusę

¹ ES+ šalys yra 27 Europos Sąjungos valstybės narės ir Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija bei Šveicarija.

² Remiantis 2023 m. balandžio 13 d. Eurostato duomenimis. Metiniai Islandijos duomenys apskaičiuojami naudojant mėnesio duomenų sumą.

³ Pagal 2023 m. sausio 13 d. FRONTEX duomenis.

⁴ Remiantis 2023 m. balandžio 13 d. Eurostato duomenimis. Islandijos duomenų nebuvo.

prašymų pateikė afganistaniečiai, kurie kartu su sirais sudarė daugiau kaip du trečdalius visų nelydimų nepilnamečių ES+ šalyse pateiktų prašymų.

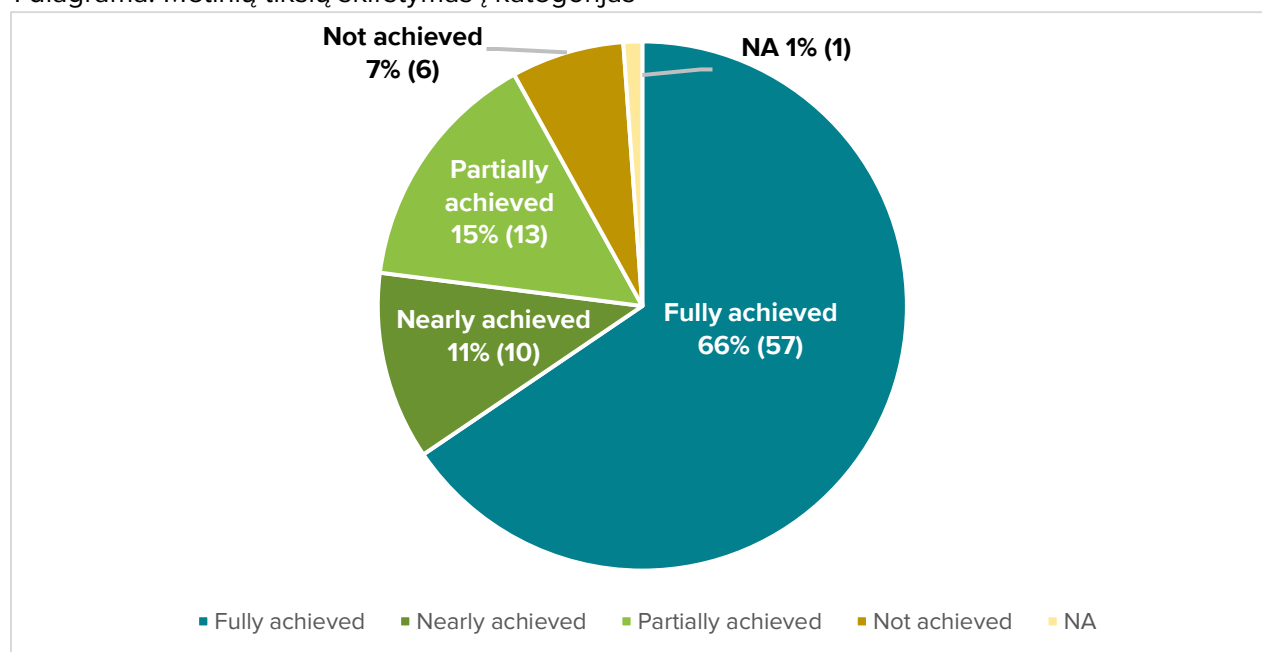
2022 m. ES+ prieglobsčio institucijos priėmė apie 646 000 sprendimų pirmoje instancijoje, t. y. penktadaliu daugiau nei praėjusiais metais⁵. Prašymų skaičius augo sparčiau; dėl to 2022 m. pabaigoje buvo 636 000 prašymų, dėl kurių laukiama pirmosios instancijos sprendimo – tai didžiausias skaičius nuo 2017 m. pradžios⁶. Todėl, nepaisant sumažėjusio bylų skaičiaus antroje ir aukštesnėse instancijose, 2022 m. pabaigoje visose instancijose sprendimus reikėjo priimti dėl beveik 899 000 prieglobsčio prašymų, t. y. beveik penktadaliu daugiau nei prieš metus⁷.

Pagrindiniai rezultatai

Agentūros metinėje darbo programoje, išsamiai aprašytoje [2022-2024 m. Bendrajame programavimo dokumente \(BPD\)](#), kurį Valdančioji taryba priėmė 2022 m. rugsėjo 13 d., nustatyti 87 metiniai tikslai šešiose veiklos srityse.

Kaip parodyta toliau pateiktoje diagramoje, 67 tikslai buvo visiškai arba beveik pasiekti. Iš likusių 20 tikslų 13 buvo iš dalies pasiekti, o 7 – nepasiekti dėl veiklos apribojimų, prioritetų pasikeitimo dėl Rusijos agresijos karo Ukrainoje ir padidėjusio darbo krūvio, susijusio su naujų įgaliojimų įsigaliojimu.

1 diagrama. Metinių tikslų skirstymas į kategorijas*

* Skaičiai suapvalinti iki sveikojo skaičiaus.

Not achieved 7%

Nepasiekta 7 proc. (6)

⁵ Remiantis [2023 m. balandžio 13 d. Eurostato duomenimis](#).

⁶ Remiantis EUAA skubaus įspėjimo ir parengties sistemos duomenimis, kurie yra preliminarūs.

⁷ Remiantis [2023 m. balandžio 13 d. Eurostato duomenimis](#).

Partially achieved 15% (13)	Iš dalies pasiekta 15 proc. (13)
Nearly achieved 11% (10)	Beveik pasiekta 11 proc. (10)
Fully achieved 66% (57)	Visiškai pasiekta 66 proc. (57)
NA 1% (1)	Netaikoma 1 proc. (1)

Daugiau informacijos apie metinius tikslus, jų pasiekimo (arba nepasiekimo) priežastis ir atitinkamų rodiklių būklę pateikiama visame ataskaitos tekste.

Atsižvelgdama į išskirtines karinės agresijos Ukrainoje aplinkybes, Agentūra vykdė vidaus reorganizaciją, kuri buvo būtina, kad būtų galima pasinaudoti didesniais įgaliojimais, suteiktais įsigaliojus EUAA reglamentui. Pagal specialią pereinamojo laikotarpio programą buvo koordinuojami įvairūs su naujuoju reglamentu susiję pokyčiai, įgyvendinant devynis projektus, skirtus naujoms užduotims ir funkcijoms nustatyti.

2022 m. EUAA padidino savo operacinės ir techninės pagalbos mastą. Prieglobsčio pagalbos rezervas buvo sukurtas siekiant išsiųsti prieglobsčio paramos grupes ir iki gruodžio mėn. pabaigos į jį buvo įtraukta daugiau kaip 300 ekspertų iš 21 valstybės narės.

Gegužės mėn. Agentūra pirmą kartą savo istorijoje išsiuntė darbuotojus į ES nepriklausančią šalį – Moldovą. Gavusi Komisijos prašymą, EUAA rėmė savanoriško perdavimo programą, pagal kurią nuo karo Ukrainoje bėgantiems asmenims padedama persikelti į Europą ir prašyti laikinos apsaugos. Per ataskaitinius metus Agentūra įgyvendino [veiklos planus 14 valstybių narių](#) ir, gavusi atitinkamų nacionalinių institucijų prašymą⁸, išplėtė savo veiklą į dar šešias ES šalis.

2022 m. Agentūra parėmė apie 48 300 užregistruotų tarptautinės apsaugos prašytojų Kipre, Graikijoje, Italijoje ir Maltoje ir daugiau kaip 49 000 laikinosios apsaugos prašytojų Kipre, Graikijoje, Italijoje, Maltoje ir Rumunijoje. EUAA toliau padėjo Kiprui, Graikijai ir Maltai nustatant statusą pirmojoje instancijoje, surengdama apie 19 700 pokalbių ir parengdama apie 8 000 baigiamųjų pastabų.

EUAA toliau plėtojo Europos prieglobsčio srities mokymo programą ir rengė mokymus nacionalinėms administravimo institucijoms bei pagal veiklos planus išsiųstam personalui. Agentūros mokymo kursuose dalyvavo beveik 9 000 dalyvių, iš kurių 160 – trečiųjų šalių pareigūnai. Be to, Agentūros instruktorių rengimo kursuose dalyvavo beveik 600 dalyvių.

Praktinis ES+ šalių bendradarbiavimas prieglobsčio klausimais buvo skatinamas įvairia veikla ir produktais, kurie buvo įgyvendinami naudojantis EUAA teminiais tinklais.

Buvo sukurta beveik 3 000 puslapių informacijos apie kilmės šalį produktų ir išnagrinėta daugiau nei 1 000 individualių medicininių užklausų, kurios buvo pateiktos internete riboto naudojimo medicininės informacijos apie kilmės šalį interneto portale. Buvo paskelbtos naujos šalims skirtos gairės dėl Somalio ir atnaujintos šalims skirtos gairės dėl Afganistano ir Irako. Agentūra aktyviau rengė situacijos analizes, taip pat dėl Rusijos nusikalstamos plataus masto invazijos į Ukrainą ir

⁸2022 m. Agentūra pradėjo veiklą Austrijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Nyderlanduose, Rumunijoje ir Slovėnijoje, o operacinė ir techninė pagalba jau buvo teikiama Belgijai, Kiprui, Graikijai, Italijai, Latvijai, Lietuvai, Maltai ir Ispanijai.

pradėtų operacijų naujose šalyse, ir toliau rengė, platino ir propagavo veiklos standartus, rodiklius, gaires ir geriausios praktikos pavyzdžius.

2022 m. EUAA teisminės paramos veikloje specializuotais tarptautinės apsaugos klausimais dalyvavo 576 teismų ir tribunolų nariai, t. y. precedento neturintis skaičius. Visa veikla buvo organizuojama aktyviai remiant EUAA teismų ekspertų grupei, kuri 2022m. išaugo trečdaliu ir turėjo 99 narius.

2022 m. birželio mėn. EUAA konsultacinis forumas buvo atkurtas pagal naujas taisykles, parengtas remiantis EUAA reglamentu. Po to, kai pilietinė visuomenė ir kitos susijusios organizacijos buvo pakviestos pareikšti susidomėjimą, gruodžio mėn. pabaigoje naujai įsteigtame forumo buvo daugiau kaip 100 narių.

EUAA ir toliau aktyviai dalyvavo veikloje, susijusioje su BEPS išorės aspektu. Stambule veikianti įstaiga perkėlimui organizuoti ir paremti suteikė paramą 2 585 asmenims iš 6 ES+ šalių per 13 atrankos misijų ir 3 misijas prieš išvykimą. Be to, 2022 m. įstaiga pirmą kartą padėjo atlikti pabėgėlių medicininį vertinimą ES+ šaliai (Šveicarijai). EUAA taip pat patvirtino savo gebėjimų stiprinimo paramą Migracijos valdymui pirmininkaujantčiai Turkijai.

Agentūra teikė pagalbą Vakarų Balkanų šalims stiprindama institucinius gebėjimus, rengdama mokymus ir instruktažus darbo vietoje, susijusius su pagrindinėmis prieglobsčio procedūromis Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kosove⁹, Juodkalnijoje, Šiaurės Makedonijoje ir Serbijoje. Toliau buvo įgyvendinamas EUAA ir Egipto veiksmų planas, taip pat organizuota paramos veikla, kurioje dalyvavo Nigeris ir visos Šiaurės Afrikos šalys, siekiant sukurti specialistų tinklą.

Suteikus naujus įgaliojimus įvykusių reorganizaciją palaikė Agentūros vidaus kontrolės sistema. EUAA pagerino savo gebėjimą nustatyti riziką, susijusią su išaugusia operacine veikla, finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, nustatyti jos prioritetus ir ją valdyti.

Tęsdama teigiamą ankstesnių metų tendenciją, 2022 m. Agentūra dar labiau sumažino pavėluotų mokėjimų procentinę dalį, taip pat išimčių ir neatitikimų skaičių bei vertės santykį su visu biudžetu. Iš 15 neišnagrinėtų pastabų, kurias ankstesniais metais pateikė Europos Audito Rūmai, 10 pastabų buvo užbaigtos nagrinėti, o 4 buvo viduje įvertintos kaip išnagrinėtos.

⁹ Šis pavadinimas nepažeidžia pozicijų dėl statuso ir atitinka Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244 dėl padėties, susijusios su Kosovu, ir Tarptautinio Teisingumo Teismo patariamąją nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės paskelbimo.

II. Biudžeto ir finansų informacija

2022 m. EUAA biudžetą, kaip 2022–2024 m. BPD dalį, 2021 m. spalio 25 d. iš pradžių patvirtino Valdančioji taryba.

2021 m. lapkričio 24 d. priėmus 2022 finansinių metų ES bendrąjį biudžetą, 2021 m. gruodžio 20 d. Valdančioji taryba priėmė 2022–2024 m. BPD 1 redakciją, pagal kurią Agentūros biudžetas padidintas 380 000 EUR, t. y. iki 171,78 mln. EUR.

Vėliau Valdančioji taryba priėmė du biudžeto pakeitimus.

Į pirmąjį pakeitimą, priimtą 2022 m. rugsėjo 13 d., buvo įtraukti šie elementai:

- papildoma ES subsidija, kurią sudaro 12 mln. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 6 mln. EUR mokėjimų asignavimų, siekiant patenkinti padidėjusius poreikius, atsiradusius dėl Rusijos platus masto invazijos į Ukrainą;
- antroji Danijos savanoriško įnašo, skirto bendradarbiavimo su Egiptu veiksmų plano įgyvendinimui, dalis – 94 063 EUR (700 000 DKK);
- pasirengimo narystei pagalbos priemonės III etape su Komisija pasirašyto susitarimo dėl įnašo pirmasis išankstinis finansavimas – 2 968 129 EUR.

Antruoju 2022 m. lapkričio 29 d. pakeitimu mokėjimų asignavimai sumažinti 12 mln. EUR dėl nenumatytų vėlavimų įgyvendinant kai kuriuos veiklos planus, išsiunčiant ekspertus ir išrašant sąskaitas už vertimo žodžiu paslaugas.

Taigi, galutinis patikslintas 2022 m. biudžetas buvo 1 168 842 192 EUR.

2022 m. pajamos

Pagrindinis 2022 m. pajamų šaltinis buvo ES įnašas.

2022 m. išorės asignuotąsias pajamas sudarė:

- asocijuotųjų šalių, t. y. Norvegijos, Šveicarijos ir Lichtenšteino, įnašai;
- įnašai pagal su Komisija pasirašytą susitarimą dėl dotacijos ir susitarimą dėl įnašo;
- tiesioginiai savanoriški valstybių narių įnašai į EUAA regioninį bandomąjį projektą Šiaurės Afrikai ir Nigeriui bei bendradarbiavimo su Egiptu planą.

Bendras biudžeto vykdymas (visi finansavimo šaltiniai)

2022 m. Agentūra įgyvendino 96 proc. įsipareigojimų asignavimų, taip viršydama savo atitinkamą valdymo stebėsenos rodiklio tikslą (95 proc.), ir panaudojo 90 proc. mokėjimų asignavimų, o tai atitinka atitinkamą tikslą.

III. Žmogiškieji ištekliai, vidaus kontrolė ir vertinimai

Žmogiškieji ištekliai

EUAA buvo paskirta 90 sutartininkų, įdarbintų trumpam laikotarpiui (2 metams), etatų siekiant padėti vykdyti vis daugiau operacinių užduočių, susijusių su Rusijos vykdomo agresijos karo Ukrainoje poveikiu.

Etatų planas, t. y. neviršijant biudžete nustatytų ribų patvirtintų laikinųjų pareigybių sąrašas pagal pareigybių lygius ir pareigų grupes, išliko palyginti stabilus. Palyginti su 2021 m., Agentūra gavo penkis papildomus etatus, todėl bendras patvirtintų laikinųjų darbuotojų etatų skaičius padidėjo iki 371. Etatų plano užimtumo lygis metų pabaigoje buvo 90 proc.

Bendras metinis darbuotojų kaitos lygis, t. y. darbuotojų (įskaitant trumpam laikotarpiui įdarbintus sutartininkus, projektų lėšomis finansuojamus sutartininkus ir deleguotuosius nacionalinius ekspertus), kurie išėjo iš Agentūros 2022 m., siekė 12 proc., palyginti su 6,6 proc. 2021 m. Agentūra tiria didelės kaitos priežastis, kurias gali lemti įvairūs veiksniai, įskaitant trumpą sutarčių trukmę, EUAA būstinės geografinę padėtį arba konkurencingą darbo rinką.

Vidaus kontrolės priemonės

Remdamasi COSO¹⁰ 2013 m. modeliu „Vidaus kontrolė – integruota sistema“, Agentūros vidaus kontrolės sistemą Valdančioji taryba patvirtino 2018 m. gruodžio 21 d. https://euaa.europa.eu/sites/default/files/2022-04/42_mb_2018_12_21.pdf 2022 m. Agentūra įvertinusi 17 vidaus kontrolės principų, padarė išvadą, kad jie yra veiksmingi (7) arba visiškai veiksmingi (10). Todėl visi principai yra nustatyti ir veikia, tačiau išlieka vidutinių ar nedidelių trūkumų, kuriuos reikia ištaisyti.

Auditai

2022 m. **Komisijos vidaus audito tarnyba (VAT)** atliko kelių subjektų auditą dėl HOME GD ir ES decentralizuotų agentūrų veiklos koordinavimo ir vykdė tiriamąją misiją EUAA.

2022 m. **Europos Audito Rūmai** savo 2021 finansinių metų audito ataskaitoje nepateikė jokių naujų pastabų.

¹⁰ Tredvéjaus komisijos rėmimo organizacijų komitetas (angl. *Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission, COSO*).

Vertinimai

EUAA atlieka vidaus arba išorės programų ir veiklos, susijusių su didelėmis išlaidomis, laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimus. 2022 m. buvo užbaigta keturiolika vertinimų – tai didžiausias skaičius per pastaruosius aštuonerius metus.

Išanalizavusi kiekvieną vertinimo ataskaitą, Agentūros vadovybė suderina atsako veiksmų planą, kaip reaguoti į vertintojų pateiktas rekomendacijas.

2022 m. pabaigoje EUAA įgyvendino 18 vertinimų metu pateiktas rekomendacijas.

Publications Office
of the European Union

